

ONAFHANKELIJK PAPENDRECHT

Algemene beschouwingen 7 juli 2025

Voorzitter, geachte aanwezigen,

Titel bijdrage **De toekomst is aan de democratie van onderop**

“De echte kans op verandering ligt hem in de omvorming van ons bestuur van top-down naar bottom-up. Het gaat niet om progressief of conservatief en niet om links tegenover rechts. Dit soort verschillen zullen er namelijk altijd zijn. De essentie is dat we als inwoners op dit moment onvoldoende zeggenschap hebben en er teveel over onze hoofden heen gebeurt. Dáárin zit hem de stap vooruit”. Citaat¹. Voormalig burgemeester Bert Blase zegt in 2024 in een radio-interview met Niesco Dubbelboer van Meer Democratie² *‘De partijdemocratie heeft wat mij betreft laten zien dat ze niet het antwoord is op de vraagstukken waar we voor staan.’* En dat is een treffende analyse van de huidige impasse in onze lokale democratie. Die impasse is een gevolg van het bestaande systeem. Dat systeem staat op instorten. De zogenaamde ruis loze revolutie (de opkomst van de lokale partijen) zorgt hiervoor. Ook Onafhankelijk Papendrecht draagt hieraan zijn steentje bij.

Neem bijvoorbeeld de besluitvorming rondom de opvang van vluchtelingen³ onder de loep. Een schoolvoorbeeld van achterkamertjespolitiek en top-down beleid. Wij hebben eerder dit jaar gepubliceerd over de vraag hoe om te gaan met de migratieproblematiek⁴. We kregen daarop weinig inhoudelijke respons. Men bedenkt in het bestaande systeem dat de gemeente Papendrecht asielzoekers moet opnemen. Inwoners wordt intussen niets gevraagd. Het is begrijpelijk, verklaarbaar én logisch dat steeds minder inwoners, bedrijven⁵ en maatschappelijke organisaties met deze manier van doen kunnen leven. En zeker niet als het asielzoekerscentrum in hun spreekwoordelijke achtertuin komt.

De conventionele politiek slaat de inwoners, die het er niet mee eens zijn, om de oren met argumenten die ontleend worden aan het behoud van belangen en invloedssfeer. Maar inhoudelijk gaat zij het gesprek uit de weg. De keuze is niet aan de inwoners of aan de samenleving. Nee: de keuze wordt van hogerhand medegedeeld. Men redeneert vanuit verschillende denkkaders en ideologische lijnen, maar de kern van het probleem blijft onbesproken. En dat leidt aan de kant van de inwoners tot verwarring, boosheid, zich tekort gedaan of zelfs buitengesloten voelen. Kortom: de kloof tussen kiezer en gekozene wordt zichtbaar. Hoe vernieuwen we dan de lokale democratie? Jaar na jaar geven de officiële rapporten immers aan dat mensen die praktisch opgeleid zijn, ouderen maar ook jongeren afhaken. Politici moeten beter luisteren.

Het mechanisme van het (bestaande) systeem zorgt ervoor dat beleidsmedewerkers beleid produceren, maar vergeten wordt de samenleving aan tafel uit te nodigen. En juist in die samenleving is veel oplossingsvermogen beschikbaar en ook voldoende redelijkheid om er met elkaar uit te

---

¹ Democratie van onderop, Bert Blase, Citaat op blz. 78

² [Tegen verkiezingen](#)

³ [Vluchtelingenopvang in relatie tot de woningbouwopgave](#)

⁴ [Hoe gaan we om met de migratieproblematiek?](#)

⁵ [BIZ blijft oneens met komst vluchtelingen en stapt naar rechtbank](#)

komen. Mits je alle belangen goed in kaart brengt kun je heel goed aan oplossingen werken zonder de bijkomende bureaucratie, verkokerd denken, ambtelijke procedures en institutionele betutteling.

Pak de problemen aan op het laagst mogelijke niveau. En sluit zo dichtbij als mogelijk aan bij de behoeften, verlangens en initiatieven van inwoners zelf. Daarom is het zo verrijkend dat onlangs de Papendrechtse Ideeën Tafel⁶ werd opgericht. Hiermee kunnen we de burgerparticipatie vergroten en inwoners de kans geven hun ideeën voor de leefomgeving te delen.

Het krampachtige denken volgens ideologische kaders en concepten uit de vorige eeuw zit ons in de weg. Religieus ideologisch denken leidt tot onvrijheid, net als ideologisch denken (communisme) tot onvrijheid heeft geleid. Democratie is krachtig omdat het stut op het fundament van zelfdenkende inwoners. Afwijkende meningen worden soms gezien als ongewenst, maar zij versterken de veerkracht om zelf naar informatie op zoek te gaan met het doel tot de meest evenwichtige conclusie te komen. Het is precies deze kracht waardoor de democratie bloeit.

'Democratie is een buitengewoon fragiel en onderhoudsgevoelig bestel en kan aan zichzelf ten onder gaan', vertelt auteur Ilja Leonard Pfeijffer⁷ in een televisie-interview. In zijn nieuwste boek 'Alkibiades' beschrijft hij de ondergang van de Atheense democratie door de ogen van deze historische Griekse figuur. Als het vertrouwen van de burger in de democratie tot een nulpunt daalt, dan kan het op een gegeven moment een goed idee lijken om een sterke man de macht te geven om orde op zaken te stellen. Dan ontstaat de heerschappij van de menigte, ofwel de ochlocratie⁸, waarbij de bestuurlijke autoriteit gehandhaafd wordt door de opvattingen van de menigte. En dat is een heel gevaarlijke ontwikkeling.'

Het lijkt erop dat er steeds minder politici zijn die de moed hebben tegen de publieke opinie in te gaan, die de moed hebben om impopulaire maatregelen te nemen. Dan wordt het moeilijk om coherent beleid te maken. Neem als voorbeeld het stikstofprobleem. En dan het populisme⁹, en we hebben er allemaal beelden bij. We moeten beter uitleggen dat ons systeem niet slechts bestaat uit het principe dat 'de meerderheid beslist,' maar dat liberale instituties en waarden als minderheden-rechten, de scheiding van kerk en staat en de scheiding der machten (Trias Politica) fundamenteel zijn. De kern van de democratie is spreiding van de macht, ervoor zorgen dat de macht niet bij één persoon terecht komt. Het gevaar is namelijk dat de democratie een autocratie voortbrengt.

Om in de volgende fase van méér democratie te komen is het nodig het eigenaarschap van de inwoners te versterken en gezamenlijkheid op te bouwen, het onafhankelijk denken te stimuleren en vertrouwen te geven. Binnen het gevestigde politieke systeem is het zaak dat we ontvankelijker worden voor de verandering waar de samenleving aan toe is. Bij het versterken van het eigenaarschap moeten we leren los te laten omdat de overheid geen creatieve probleemoplosser is. De toename van versnippering leidt tot een botsing van deelbelangen, en politici met een specifieke achterban die trachten te winnen ten koste van andere politici met andere specifieke achterbannen. Wat dan uit het zicht raakt is het algemeen belang. Dáár gaat het om in een democratie.

Denk mee over de toekomst van Papendrecht¹⁰. De wijze waarop wij als gemeente de inwoners op dit moment bij de strategische visie betrekken staat garant voor de kans dat iedereen zijn of haar stem laat horen. En dat is een stap in de goede richting. Denk mee over de toekomst van Papendrecht!

---

⁶ [De Papendrechtse Ideeën Tafel](#)

⁷ [Hoe de democratie in verval raakt](#)

⁸ Ochlocratie is een staatsvorm waarbij de bestuurlijke autoriteit gehandhaafd wordt door de opvattingen van de menigte. Vanwege de negatieve connotatie als ontaarde vorm van democratie wordt zij in het Nederlands ook wel "heerschappij van het gepeupel" genoemd.

⁹ [Zes hardnekkige misverstanden over populisme, de Correspondent, Cas Mudde](#)

¹⁰ [Denk mee over de toekomst van Papendrecht](#)